

Miljömärkning Sverige AB, Att. Eva-Lotta Lindholm

Ulriksdal 12 juni 2015

Remiss av förslag till skogsbrukskrav i Svanens kriterier

Världsnaturfonden WWF välkomnar Svanens översyn av skogsbrukskrav och ambitionen att skärpa kraven. Vi ser att detta är helt nödvändigt för att Svanens skogsbrukskrav reellt skall innebära en drivkraft för mer ansvarsfullt skogsbruk – såväl i Norden som globalt. WWF har vid ett flertal tillfällen kritiserat Svanens svaga nuvarande skogsbrukskrav och dess tillämpning. Det föreliggande förslaget innehåller trots en tydlig förbättringsambition flera svagheter eller otydligheter som innebär de föreslagna kraven riskerar och inte uppfylla syftet med översynen.

Viktiga synpunkter omfattar:

- Kravet för att exkludera kontroversiella fiberkällor är otydligt och potentiellt ineffektivt
- Svanen bör tydligare definiera vilka oönskade fiberkällor som inte skall ingå i produkter
- Det bör i normalfallet ställas krav på användning av 100% certifierad fiberråvara
- Svanen bör tillämpa tydliga trovärdighetskrav för att värdera vilka skogscertifieringssystem man anser acceptabla samt tydligt premiera skogscertifiering med höga miljö- och sociala krav.

O1 Origin, legality and tracibility

WWF välkomnar ambitionen att Svanenmärkta produkter inte skall innehålla fiberråvara från s.k. kontroversiellt skogsbruk.

Risk för olaglig virkesråvara blandas dock i förslaget tyvärr med behov av riskanalyser för fyra andra typer av kontroversiella källor. Texten ger intrycket att fiberråvara från länder/regioner där risken inte kan anses låg inte alls får användas i Svanenmärkta produkter även om robusta system för att hantera dessa risker tillämpas. Vidare är det ytterst oklart varför detta krav helt har kopplats till ett visst gränsvärde för korruption på landsnivå. Det är uppenbart att det även finns tydliga risker för förekomsten av kontroversiellt ursprung i länder med lägre korruption. Detta visar t ex de riskanalyser i Global Forest Registry som förslaget refererar. Å andra sidan ser vi en uppenbar risk att ett sådant förslag i praktiken riskerar att "svartlista" råvara från hela länder istället för att driva och belöna producenter som använder etablerade system och gör stora insatser för att hantera risker som t ex FSC-certifiering. Skogsbruk som uppfyller höga miljö- och sociala krav har en viktig roll att spela för att bidra till skogsskydd och bevarande av skogens värden i just de länder som har hög korruption. Det finns exempelvis flera studier som visar på mycket tydliga miljö och sociala fördelar hos FSC-certifierade skogsbrukare i tropiska naturskogar¹.

¹ Några exempel:

WWF föreslår att ett tydligt grundläggande krav att råvaran inte skall komma från kontroversiella källor införs som en bas i kraven. Detta kan förslagsvis formuleras enligt nedan:

Råvaran skall härröra från skogsbruk som uppfyller alla villkor nedan:

1. Har legal ägande/nyttjanderätt.
2. Följer nationellt och lokalt gällande lagar och bestämmelser beträffande brukande, miljö, arbete och välfärd, hälsa och säkerhet, samt andra parter nyttjanderätt.
3. Betalar relevanta skatter och avgifter som är kopplade till brukandet.
4. Följer relevant lagstiftning för handel med virke och träprodukter som exempelvis EUs timmerförordning.

Licensinnehavaren skall spåra och kontrollera råvarans ursprung för att undvika att råvaran kan kopplas till:

1. Brott mot mänskliga rättigheter eller att traditionella rättigheter kränks
2. Hot mot områden med höga bevarandevärden (eng. High Conservation Values)²
3. Skogar och andra naturliga ekosystem som konverteras till annan markanvändning.
4. Råvara från genetiskt modifierade träd eller växter

Ett sådant krav är i enlighet med hur liknande inköpskrav idag hanteras av många företag med ett systematiskt arbete kring ansvarfulla inköp av träråvara. Förslaget uppfyller även Konkurrensverkets (f d Miljöstyrningsrådets) rekommenderade krav för träråvara i offentlig upphandling i Sverige.

Ett sådant grundläggande krav bör kompletteras med krav på riksanalyser och åtgärder på att hantera riskerna. Hänvisning till etablerade system som exempelvis omfattar tredjepartsverifiering för att hantera riskerna bör vara en integrerad del av ett sådant krav. Samtidigt är det dock viktigt att vara medveten om att t ex PEFC globala skogsbruksstandard eller spårbarhetsstandard idag inte innehåller krav som motsvarar alla de kategorier av kontroversiella källor som Svanen vill utesluta i produkter. Detta faktum borde tydligare framgå av kraven för att undvika otydlighet.

Det finns flera analyser som kan användas som grund för utformningen av sådana krav³.

Social impacts of the Forest Stewardship Council certification: An assessment in the Congo basin:
<http://www.cifor.org/library/4487/social-impacts-of-the-forest-stewardship-council-certification-an-assessment-in-the-congo-basin/>

Great Apes & Logging:

http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/3617_wnf_mensapen_en_fsc_eng_v7.pdf

²Se www.hcvnetwork.org, för mer information

³ Exempelvis:

Miljö- och sociala kriterier i svensk offentlig upphandling av träbaserade produkter- förslag till definitioner och rekommendationer för tillämpning:

[http://www.konkurrensverket.se/upphandling/hallbar-upphandling/stall-](http://www.konkurrensverket.se/upphandling/hallbar-upphandling/stall-hallbarhetskrav/kriteriebiblioteket/bygg-och-fastighet/skogsbruk/)

[hallbarhetskrav/kriteriebiblioteket/bygg-och-fastighet/skogsbruk/](http://www.konkurrensverket.se/upphandling/hallbar-upphandling/stall-hallbarhetskrav/kriteriebiblioteket/bygg-och-fastighet/skogsbruk/)

<http://www.nepcon.net/newsroom/report-pefc-material-does-not-automatically-qualify-fsc-controlled-wood>

http://wwf.panda.org/what_we_do/how_we_work/businesses/transforming_markets/news/?246871/WF-Forest-Certification-Assessment-Tool-CAT

De föreslagna kraven är relativt komplicerat beskrivna och delvis svåra att förstå. WWF föreslår en översyn av språket och att kraven förslagsvis illustreras med illustrationer eller dylikt.

02 Wood raw material from certified forestry

WWF välkomnar en fokus på skogscertifiering baserat på tredjepartscertifiering som huvudsaklig bas för skogskraven.

Vi välkomnar också att krediter för certifierad råvara skall allokeras till de Svanenmärkta produkterna. Utan detta krav riskerar kraven för certifierad råvara att bli helt verkningslösa vilket enligt uppgift ofta är fallet idag inom massa- och pappersindustrin.

Det föreslagna nya kravet innebär dock samtidigt att Svanens måste kräva Chain of Custody certifiering som täcker hela kedjan fram till produktion av den slutgiltiga produkten som blir Svanenmärkt. Förslaget måste förtydligas på denna punkt.

WWF välkomnar ett krav på hög andel certifierad råvara. Formuleringen i förslaget kan dock ge intrycket att det för produktionen av aktuella produkten måste ha använts minst 70 % certifierad fiber fysiskt i produktionen. För att undvika missförstånd bör kravet förtydligas så det tydligt framgår att det kan handla om krediter för certifierad råvara och inte nödvändigtvis fysiskt innehåll/input. Det är nämligen så spårbarhetsystem för skogscertifiering i dagsläget tillämpas i de flesta leverantörskedjor. Vi är övertygade att detta också innebär den effektivaste drivkraften för ökad skogscertifiering och därmed förbättrat skogsbruk.

Ett krav på att 70 % av skogsråvaran skall vara certifierad föreslås. Det är oklart vad denna siffra är baserad på. WWF ser det som fullt möjligt och rimligt för Svanen att ställa högre krav på certifierad råvara generellt i de flesta produktgrupper. Om förtydliganden enligt ovan beträffande användning av krediter för certifierad skogsråvara genomförs är det inga som helst problem att kräva 100 % certifierad råvara för både pappersprodukter och många andra aktuella produktgrupper. Svanen bör istället utveckla ett generellt 100 % krav för certifierad råvara med möjlighet för att tillämpa något lägre nivåer för speciella produktgrupper där detta tydligt kan motiveras.

Skogscertifiering

WWF noterar med förvåning att Svanen konstaterar att man anser såväl FSC som PEFC *"to be the leading edge of forestry regulation, and are thus steering towards more sustainable forestry"*.

Ingen referens eller kriterier för detta påstående går att hitta i förslaget. Vidare nämns att andra system i framtiden skulle kunna godkännas av Svanen men inget sägs om hur dessa isåfall skulle utvärderas eller bedömmas.

WWF ser skogscertifiering som ett viktigt redskap för utvecklingen av ett mer ansvarsfullt skogsbruk och virkeshandel. Skogscertifieringssystem måste dock uppfylla viktiga krav för att kunna fylla denna funktion.

WWF utvärderar med en viss regelbundenhet olika certifieringssystem utifrån en omfattande metodik för trovärdig certifiering⁴ och med hjälp av extern expertis. Under maj har resultaten

⁴ CAT (Certification Assessment Tool):

http://wwf.panda.org/what_we_do/how_we_work/businesses/transforming_markets/news/?228430/WWF-Certification-Assessment-Tool-CAT

från en omfattande analys av FSC och PEFC presenterats. Resultaten visar på påtagliga skillnader i de både skogscertifieringssystemens krav och systemuppbyggnad där FSC generellt uppfyller krav för trovärdighet i betydligt högre utsträckning än PEFC⁵. Vidare framgår det att skillnaden kommer att öka när FSC introducerar sina nya reviderade globala principer & kriterier vilket för närvarande pågår.

Vi vill påpeka i praktiken all produktionsskog i såväl Finland som Norge är i dagsläget PEFC-certifierad. PEFC saknar stöd från miljöorganisationer i dessa länder bl. a på grund av svagare miljökrav och begränsat möjlighet till reellt inflytande från intressenter utanför skogssektorn. Det finns klara hållbarhetsutmaningar inom skogsbruket i de nordiska länderna trots denna situation. Svanens skogsbrukskrav i sin förslagna form kommer i dessa sammanhang inte på något sätt att bidra till en förbättring eller utveckling av skogsbruket i en mer hållbar riktning.

WWF uppmanar Svanen att utveckla tydliga minikrav för skogscertifieringssystem och i kriterierna tydligt premiera råvara som är certifierad enligt skogscertifieringssystem som uppfyller de högsta trovärdighetskrav. Det borde naturligtvis vara en självklarhet för ett miljömärkningssystem som Svanen som har den uttalade ambitionen att driva på utvecklingen att i sina krav utgå från de skogscertifieringssystem och producenter som har de högsta kraven.

Referenser och bakgrundsdocument

Förslaget och remissutskicket innehåller få referenser och det är för flera viktiga aspekter svårt att värdera och förstå vad information, påståenden och förslag är baserade på. En referenslista saknas enligt vad vi kan se helt bortsett från enstaka och relativt referenser med webblänkar. En utvärdering av Svanens skogsbrukskrav har enligt uppgift genomförs under 2014. Det hade varit en klar fördel ifall denna utvärdering liksom andra eventuella bakgrundsdocument hade redovisats som en del av remissen.

Världsnaturfonen WWF träffar gärna Nordisk Miljömärkning för att närmare utveckla våra synpunkter och förslag till förbättringar av de föreslagna kraven.

Per Larsson
Senior rådgivare Skog

Lovisa Hagberg
Stf Naturvårdschef

⁵ Se detaljerad information inklusive faktablad och bakgrund under:

http://wwf.panda.org/what_we_do/how_we_work/businesses/transforming_markets/news/?246871/WF-Forest-Certification-Assessment-Tool-CAT